

Nätverksträff Antibiotikasmarta Kliniker

20 maj 2026

Agenda

- Reflektioner från föregående möte och kring nuvarande arbete
- Hur lyckades Avd 83 bli AntibiotikaSmarta? *Maria Mohammadi*
- 10-punktsprogrammet i Praktiken – **C** Optimerad infektionsdiagnostik
- Kloka kliniska val ur Stramaperspektiv
- Framtida datum

Maria Mohammadi
Avd 83

Strama

Samverkan mot antibiotikaresistens

Motverka antibiotikaresistens och
uppkomst av vårdrelaterade infektioner:

**Stramas 10-punktsprogram
i praktiken** - antibiotikasmarta tips till dig
som arbetar på sjukhus

Stramas 10-punktsprogram i praktiken

- antibiotikasmarta tips till dig
som arbetar på sjukhus

- Ta relevanta odlingar före antibiotikabehandling
- Blododla alltid före intravenös antibiotikabehandling
- Utför och hantera odlingar korrekt
- Överväg övrig mikrobiologisk diagnostik

Exempel på mått och mål:

Öka andel
blododlingsflaskor
till lab inom en
timm

Öka andel
blododlingar
före iv-
antibiotika

Öka andel
luftvägsodlingar
vid pneumoni

OPTIMERA INFEKTIONS- DIAGNOSTIK

Praktiska tips vid blododlingar

- Desinficera huden noggrant vid blododlingar och ta ett första rör som kasseras för att minska risken för växt av hudbakterier (kontaminering)
- Fyll alla flaskor vid en blododlingsomgång vid samma tidpunkt från samma perifera stick
- Fyll blododlingsflaskorna till rätt nivå
- Transportera blododlingsflaskor till lab (eller blododlingsskåp) så fort som möjligt annars fördröjs diagnostiken

Läs mer i [Vårdhandboken](#)

När ska man och när ska man inte odla?

Man ska ALLTID odla

- För start av intravenös antibiotika, ffa blod
- Vid byte av antibiotika pga bristande effekt eller oklar genes
- Misstanke om resistent bakterie orsakar infektion
- Misstanke om svår eller allvarlig infektion

Man ska i regel INTE odla

- Vid grumlig illaluktande urin utan tecken på infektion
- Sår som saknar infektionstecken
- "Rundodla" om säkert infektionsfokus, odla då från relevanta lokaler

Blododling

- Blododling **alltid** före intravenös antibiotikabehandling
- Korrekt utfört prov minskar risken för kontamination
- ✓ Huddesinfektion
  - Desinfektera huden med Klorhexidinsprit 5mg/ml (eller motsvarande)
  - Genomblöt kompress (huden ska vara fuktig i minst 30 sek.)
  - Desinfektera även membranet på flaskorna under minst 5 sek
- ✓ Slaskrör
  - För att minimera risken för kontamination av hudbakterier som ej avdödats

Ange om patienten står på antibiotika på remissen
Om ett blododlingspar dras ur CVK/PAC ange vilken på remissen

Blododling

- ✓ Aerob flaska först, sedan anaerob flaska
  - Flaskorna ska fyllas med 8-10ml blod för bästa känslighet
  - Fyll till markering (OBS! Vacuum i flaskorna är oftast större än rekommenderad provvolym)
- ✓ Prov 1 och 2 i samma stick
  - Förvaring
    - Förvaras i rumstemperatur
    - Transporteras till laboratorium så snart som möjligt för att kunna påbörja odling

Kontrollera att alla odlingar är säkrade innan antibiotika ges!

[Provtagningsanvisningar, RÖL](#)

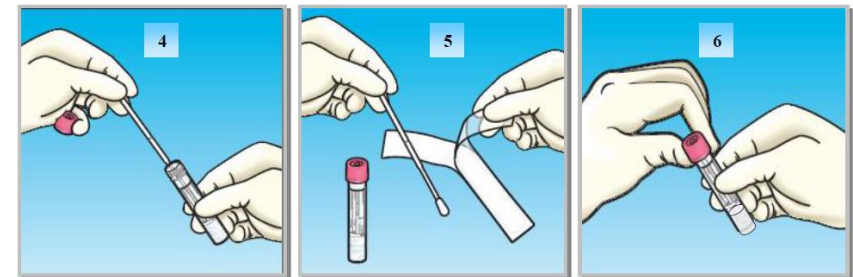
Skicka ALLTID blododlingar även om det saknas remiss (skriv själv) om inte läkaren uttryckligen sagt att det inte behövs

Sårödling

Rätt teknik viktig för både läkare och sköterskor

Tas vid kliniska tecken på infektion

- Tas efter rengöring och innan ev. antibiotikabehandling
-utan rengöring blir odlingen kontaminerad med opportunister och resultatet svårtolkat
- **Ytligt sår:** Odlingen tas mellan sjuk och frisk vävnad
- **Djupt sår:** Odlingen tas i botten av såret
- Förvaras kylt innan transport till laboratorium

Urinodling

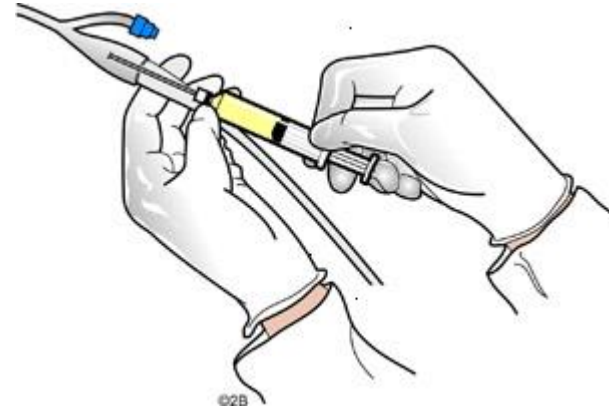

- Representativt prov
- Tveksamt provmaterial från bäcken, urinflaskor, KAD-påse = kontaminerat
- Metoder
  - Mittstråle prov
  - Intermittent
  - KAD
- Lång blåsinkubationstid om möjligt
- Felkällor: Instillagel
- Förvaras kylt innan transport till laboratorium

Alltid **FÖRE** antibiotika. Tappa patienten om det är bråttom
Antibiotika utsöndras i urinen inom någon minut och förhindrar bakterietillväxt i odlingen – falskt negativt resultat

Urinodling - KAD

- Byt KAD (första åtgärd för att förbättra tillståndet vid symptomgivande UVI)
- Prov tas från nya KAD (ger ett mer representativt odlingsresultat)
- Via urinuppsamlingspåse med provtagningsknapp
- Punktion av kateterslangen nedanför förgreningsstället (följ tillverkarens anvisningar)
- Avstängd i 30 min-1 h

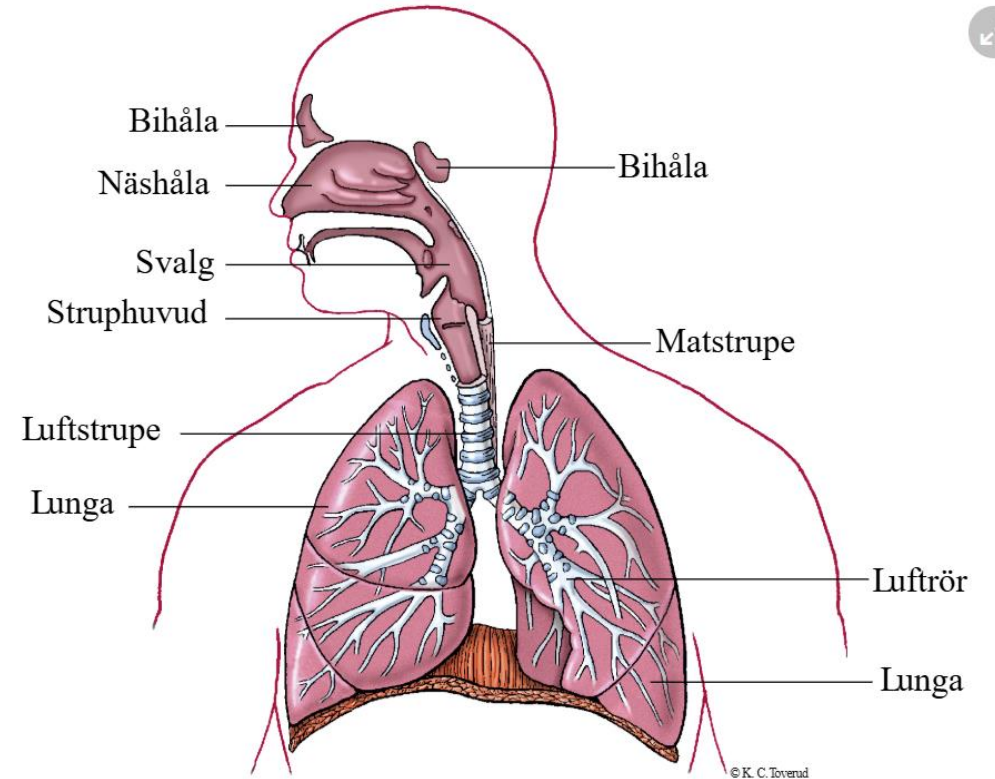

Luftvägsodling

-vid misstanke om luftvägsfokus

Välj sputumodling om patienten har produktiv hosta

Nasopharynxodling om torrhosta/avsaknad av luftvägssymtom

Odling under pågående antibiotika

Odla helst FÖRE antibiotika

Om odling måste ske under pågående antibiotika

Risk för falskt negativt svar

Ev blandinfektion kan tolkas som renkultur pga av olika känslighet hos bakterier

Överväg analys av 16 s vid odling från steril lokal - påvisar även mycket låga mängder/avdödade bakterier, men ingen resistensbestämning.

Antibiotikasmarta val –take home message

Odla alltid före
intravenös
antibiotika

Odla endast vid
misstanke om
infektion

Rätt teknik vid
odling
underlättar
tolkningen

Kloka kliniska val ur ett AntibiotikaSmart perspektiv

- Filmer och PDFer från utbildningsdagen kommer inom kort på Strama Örebros hemsida

Viktiga datum

- Nästa nätverksträff
  - **1 oktober kl 15-16**

- Deadline AntibiotikaSmart klinik
  - **3 nov 2026**
  - På Strama Örebros hemsida under fliken AntibiotikaSmart Sverige / Bli en antibiotikasmart klinik hittar ni:
[sjalvdeklaration-2026-for-certifiering-antibiotika smart-verksamhet.docx](#)
Skickas till strama@regionorebrolan.se